

Professor Voous op de Nederlandse Antillen

Candidus van der Linden

'Weet professor Voous dat u dit vogeltje hebt?'

*'Wie ben ik, dat ik 'n geleerde professor dokter ga vertellen van 'n bijzonder vogeltje, dat als wandver-
siering in m'n kamer aan de muur prijkt?'*

Dit was mijn antwoord aan dr. Arie Spaans, die op mijn kamer een opgestopte Jacana aan de muur zag hangen, toen hij me ter kennismaking een bezoek bracht.

Dit was april 1973. Ik maakte mijn antwoord af met te zeggen dat ik er wel eens over na zou denken. Maar daar kon professor Voous niet op wachten. Voordat ik aan een brief begonnen was - ja, hoe zeg je die gewone dingen tegen zo'n geleerde universiteitsprofessor -, lag er een brief in de bus van de professor zelf. Heel beleefd, vormelijk gevraagd of hij wat nodige details mocht ontvangen van het bewuste vogeltje, om met zekerheid de identiteit te kunnen vaststellen.

Wel typisch dat vogelmensen elkaar zo snel nieuwtjes op vogelgebied moeten doorgeven. Welnu aangezien het heel menselijk is, dat men zich in zijn eigenwaarde voelt groeien, wanneer je als niet academisch gevormde, door een ornithologische autoriteit om hulp gevraagd wordt, dan ga je daar eens voor zitten om in een even keurige brief met de officiële titels en aansprekingen de gevraagde informatie neer te pennen. Blijkbaar klikte het, en er begon een correspondentie, die met steeds grotere frequentie de oceaan overvloog.

Aanvankelijk alles in de formele stijl van geachte professor en geachte frater, met U en Uw, maar geleidelijk aan werd dit minder formeel totdat van zijn kant het voorstel kwam om definitief een punt te zetten achter dat formele gedoe. Dus geen geachte of hooggeleerde met U en Uw; maar je en jouw en elkaars voornaam.

Ik sputterde wel wat tegen, maar dat mocht niet baten. Voor mij illustreerde dit feit de grote eenvoud van de mens Voous. Het maakte hem in mijn ogen alleen maar groter.

Een tweede facet van de mens Voous dat voor mij zo duidelijk naar voren komt in de ruim vijftien jaren dat wij elkaar kennen is zijn diep

christelijke overtuiging die ook in zijn wetenschappelijke standpunten en betogen duidelijk meespreekt.

Bij al zijn vele activiteiten en bemoeienissen in diverse natuurbeschermingsorganisaties, erkent hij ten volle de plaats en de verantwoordelijkheid van de mens tegenover zijn Schepper in het hele natuurgebeuren. En deze erkenning doet niet in het minst afbreuk aan zijn hoog niveau als wetenschapsman. Dit zij tot zijn eer gezegd. Verder neem ik aan, dat meer daartoe bevoegden wat nader zullen ingaan op de zuiver wetenschappelijke en professorale kwaliteiten van de zeventigjarige.

Voor mij is hij de auteur van 'De vogels van de Nederlandse Antillen' (eerste editie 1955).

Het boek dat ik al jaren kende en regelmatig nasloeg als ik de naam wilde weten van een of ander vogeltje dat me nog niet bekend was.

Veel verder ging mijn ornithologische nieuwsgierigheid toen nog niet. Maar door de kennismaking met de auteur, die al in zijn eerste brief als het ware bedelde om alle mogelijke nieuwigheden aan hem door te geven werd het nog ingekapselde vogelvirus pas echt virulent. En dank zij zijn aanmoedigende brieven ben ik deze

'Weet professor Voous dat u dit vogeltje hebt?' Jacana jacana.

besmetting nooit meer te boven gekomen. Steeds op een innemende wijze spoorde hij me aan, om eens te letten bijvoorbeeld op de kleur van de jonge Moffi's (*Tiaris bicolor*) als nestvogeltjes. Hebben ze zwart dons of zijn ze nog helemaal kaal? Kun je ongeveer opgeven op welke afstand van elkaar vliegenvangertjes hun nestje hebben? Hoe groot is het normale legsel van dit of dat vogeltje? Heb je ooit de eieren gemeten

Professor dr. K.H. Voous met auteur (rechts) op bezoek bij de botanicus frater Arnoldo op Curaçao, oktober 1979.
Foto: mevrouw H.C. Voous-Luiting.

van Flamingo's? Soms ooit een nest gevonden van de Sprinkhaangors (*Ammodramus savannarum*)?

Het was een verkapte vorm van huiswerk opgeven, waaraan ik overigens met veel genoegen mijn tijd besteedde. En altijd kon ik daarbij rekenen op de hulp van mijn leerlingen.

Een voorval wil ik graag vertellen. Een niet al te snugger knulletje van de zesde klas basisschool bezweert me, dat hij een vogel heeft gezien, zo groot als een Spreeuw, maar in de kleuren geel en zwart. De Wielewaal komt op de Antillen niet voor, maar wel een soortgelijke vogel, die iedereen kent. Ik wil hem aan de hand van Voous' boek laten zien hoe die vogel er precies uitziet. Hevig protest. Zijn vogel was anders. Goed, zeg ik. Hier heb jij een tekenblaadje: teken die vogel hier op en kleur hem zo goed mogelijk zoals jij hem gezien hebt... Als over een maand professor Voous hier komt, laat ik hem die tekening zien. Dan zal hij wel zeggen wat voor vogel jij gezien hebt.

En zo gebeurde. Toen Voous de tekening zag, zei hij meteen: *'Dat is een Geelkopspreeuw (Agelaius icterocephalus). Door het zwarte driehoekje tussen bek en oog en de afwezigheid van een witte spiegel in de zwarte vleugel geeft de jongen blijk dat hij scherp gekeken heeft, en moet ik dat als een goede waarneming accepteren'*.

Wat mij nu zo getroffen heeft is het feit dat de waarneming in de tweede uitgave van zijn vogelboek ook vermeld wordt met de naam van de jongen erbij. Typisch Voous om zelfs de minste bijdrage te honoreren ook al komt ze maar van

een weinig begaafd schoolkind. En deze jongen is voor zijn leven een vogelvriend.

Overigens zou deze houding van Voous wel eens de oorzaak kunnen zijn, dat hij zo gemakkelijk de medewerking kreeg van mensen in het veld. De lijst die hij daarvoor opstelde, vermeldt tussen de zestig en zeventig namen van personen die nieuwe waarnemingen aandroegen. En als u dan weet dat het resultaat van hun speuren een verdubbeling betekende van het aantal waargenomen soorten per eiland gedurende de periode 1955-1983, de jaren waarin de eerste druk van zijn 'De vogels van de Nederlandse Antillen' uitkwam en de Engelse tweede druk 'Birds of the Netherlands Antilles' dan lijkt mij dat hij geen klagen heeft over zijn veldmensen. Zelf was hij ook een fervent 'Birdwatcher', met een geoefend oog voor alles wat vloog en door de lucht bewoog.

Nooit vergeet ik het moment, dat wij op een tocht voorbij reden aan groepjes doortrekkende Boerenzwaluwen, die graag op lage kale bosjes wat uitrusten.

Opeens riep ie: *'Wil je even wat terugrijden, want daar zit iets anders bij'*. Tien meter teruggereden en de kijkers gericht op een donker 'zwaluwachtig' vogeltje. Na even aandachtig gekeken te hebben, wist ie het. Een Noord Amerikaanse vliegenvangersoort die nog niet eerder hier gezien was: de Oostelijke Bospieuw (*Contopus virens*). Hij wees direct op de verschilpunten en de gelijkpunten.

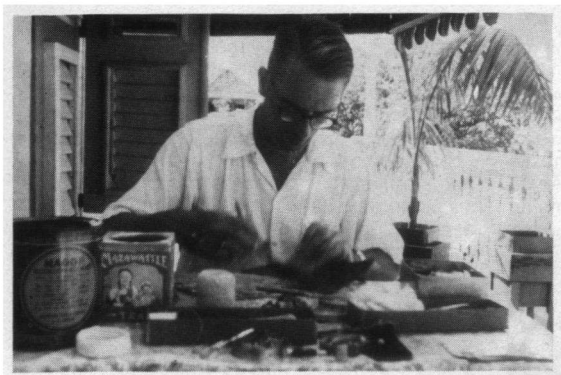
Een andere keer troffen wij in een klein kaal

Auteur met professor K.H. Voous op het Gooimeer, samen vogels kijken, augustus 1979.
Foto: mevrouw H.C. Voous-Luiting.

boompje langs een binnenwater een Visarend (*Pandion haliaetus*) die net bezig was een visje te verorberen.

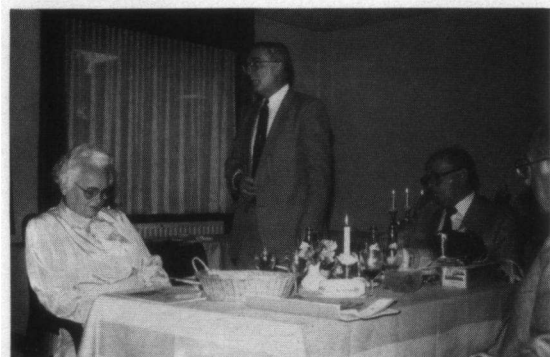
'Laat me even checken of het werkelijk gebeurt wat er in de boeken staat'. Ik zag hem naar het boompje lopen en naarstig naar iets zoeken tussen de koraalsteentjes. Al gauw kwam hij terug met twee visse-ogen als bewijs dat de Visarend, en mogelijk ook andere predatoren als openingsritueel van zijn maaltijd eerst de ogen van zijn prooi uitpikt om dan 'ongezien', de rest op te smullen.

Vogels prepareren op Bonaire, november 1951.

Vogels prepareren, The Bottom, Saba, februari 1952.

Professor dr. Voous zegt een woordje bij gelegenheid van het Gouden Kloosterjubiläum van de auteur, Oisterwijk, juli 1987.

Zo had hij voor een beginnening in het vak allerlei handige tips, die zo bruikbaar waren bij het opsporen van bijzondere dingen, zoals: kijk altijd goed naar de grotere groepen, denk niet te gauw dat het allemaal de zelfde vogels zijn, want vaak zitten er eenlingen tussen, die zich aansluiten bij een grotere groep, vanwege de betere overlevingskansen.

Wanneer ik tijdens mijn verlofperiode enkele dagen bij hem op bezoek was, bracht hij mij vast en zeker naar een of ander mooi vogelplekje, om me wat meer te laten zien van onze vaderlandse avifauna: Oostvaardersplassen - de polders rond Eemnes - het Gooimeer - de Flevopolder en het Amsterdamse waterwingebied in de duinen.

Hij kende ze allemaal en wist welke vogels er bij hoorden. Het was gewoon een lust om dat mee te maken.

Ik prees me dan ook gelukkig met de uitnodiging dit artikel over hem te mogen schrijven, omdat ik hierin een kans zag om van mijn grote erkentelijkheid jegens hem te getuigen. Het is mijn vaste overtuiging dat zijn grote vogelvriendenkring van de Antillen dit van harte zal willen onderschrijven.

Moge professor Voous nog vele jaren in goede gezondheid genieten van wat de vogelwereld hem nog te bieden heeft.

Dit is de hartewens van ondergetekende.

■ Frater Candidus van der Linden, Fraterhuis, Kaya Korona 5, P.O. Box 377, Bonaire, Nederlandse Antillen.